

Gemeente Zaanstad
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Datum	21 januari 2026
Ons kenmerk	RZ_26_01
Behandeld door	A. Kok
Cc	College van B en W
Onderwerp	Stand van zaken onderzoeksprogramma 2025 en onderzoeksprogramma 2026
Bijlagen	-

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeer ik u over de stand van zaken van de uitvoering van onze onderzoeksprogramma's 2024 en 2025, over andere brieven die u in 2025 van ons heeft ontvangen, en over ons onderzoeksprogramma 2026. Tot slot attendeer ik u nog op twee andere zaken.

Stand van zaken onderzoeksprogramma 2024

In januari 2025 heb ik u geïnformeerd over de [eerste inzichten uit ons onderzoek naar het gemeentelijk opdrachtgeverschap aan en partnerschap met de sociale wijkteams](#). In die brief hebben wij toegelicht hoe de raad deze inzichten kan gebruiken bij het vormen en opstellen van een zienswijze op het voorkeursscenario van het college. Ook hebben wij suggesties gedaan en aandachtspunten meegegeven aan raadsleden voor bespreking met het college.

De [rekenkamerbrief Sociale Wijkteams. Opdrachtgeverschap en partnerschap door de gemeente Zaanstad](#) (d.d. 18 juni 2025) bevatte de belangrijkste conclusies uit het onderzoek en onze drie aanbevelingen. U heeft ons in de technische sessie bevraagd over het onderzoek en op dezelfde avond ([3 juli 2025](#)) heeft u het rapport besproken in het Zaanstad Beraad. Op 10 juli 2025 heeft u in de gemeenteraadsvergadering gedebatteerd over het rapport, en heeft u unaniem het raadsvoorstel [geamendeerd](#).

Met dit [amendement](#) heeft u het college van B en W opdracht gegeven om uiterlijk in het vierde kwartaal 2025 een plan van aanpak te sturen voor de implementatie van de rekenkameraanbevelingen in de vorm van een raadsinformatiebrief naar de gemeenteraad.^a En daarin de acties, termijnen, verantwoordelijkheden en wijze van monitoring te benoemen. Ook heeft u de opdracht gegeven om de aanbevelingen volledig en structureel te verankeren in alle relevante documenten die betrekking hebben op de herinrichting van de Sociale Wijkteams - waaronder in ieder geval de aanbestedingsopdracht, het bijbehorende plan van aanpak, de uitvoeringskaders, samenwerkingsafspraken en governancestructuren.

^a 25a62 Amendement goede inrichting van de sociale wijkteams, 10 juli 2025.

De drie aanbevelingen zijn opgenomen in de [raadsinformatiebrief Aanbevelingen Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad - stand van zaken](#) van 2 december 2025, en geeft de situatie van medio 2025 weer. De raadsinformatiebrief bevat geen informatie over het amendement of over het plan van aanpak.

Over het toegezegde plan van aanpak heeft u op 14 januari 2026 een [raadsinformatiebrief](#) ontvangen van het college. In de raadsinformatiebrief lezen wij geen informatie over de acties, termijnen, verantwoordelijkheden en wijze van monitoring voor de implementatie van de drie aanbevelingen en hoe de aanbevelingen volledig en structureel worden verankerd in alle relevante documenten. We adviseren u om met het college in gesprek te gaan over hoe het college uitvoering geeft aan uw amendement.

Stand van zaken onderzoeksprogramma 2025

Binnen de *Monitor informatie Zaanse financiën* stuurde ik u op 28 mei 2025 onze [observaties bij de Jaarrekening 2024 en de Voorjaarsnota 2025](#). Met als doel om u vragen en aandachtspunten mee te geven voor de bestuurlijke behandeling van beide stukken in de raadsvergadering. Deze vragen en aandachtspunten hebben betrekking op:

- navolgbaarheid van verschillen tussen de initieel vastgestelde begroting en de jaarrekening;
- evaluatie van bestemmingsreserves;
- Monitoring van denklijnen waarlangs er financiële ruimte gecreëerd kan worden en ruimtescheppende maatregelen;
- realisatie van maatschappelijke doelen;
- ontwikkeling van het weerstandsvermogen en de risicobeheersing;
- structurele inzet van de algemene reserve.

Ook ontving u onze [observaties bij de Begroting 2026-2029](#) op 21 oktober 2025, zodat u die bij de behandeling van de begroting kon betrekken. In de rekenkamerbrief formuleerden wij aandachtspunten en vragen over:

- de wendbaarheid: de keuzeruimte in de begroting in relatie tot de beïnvloedbaarheid van kosten;
- impact van de nieuwe investeringsstrategie op de rentelasten en solvabiliteit;
- navolgbaarheid van de mutaties in de financiën;
- risicobeheersing en de hoogte van de algemene reserve en de egaliseringsreserve;
- onduidelijkheden in de begroting, onder andere m.b.t. de opbrengststraming van leges en heffingen.

Welke brieven ontving u nog meer van ons in 2025?

Begin van het jaar hebben wij ons [reglement van orde](#) aangepast. Dat was enerzijds noodzakelijk omdat onze [Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad](#) was gewijzigd. En anderzijds vonden wij het wenselijk om de termijn voor de bestuurlijke reactie op onze conceptrapporten te verlengen van twee naar drie weken. Op 27 februari 2025 hebben wij u over deze aanpassing geïnformeerd.

Op 14 mei 2025 ontving u onze *Jaarrekening 2024* en onze [Ontwerpbegroting 2026 inclusief de eerste begrotingswijziging 2025](#).^b De gemeenteraad van Zaanstad heeft op 10 juli 2025 een positieve [zienswijze](#) op de voorgelegde begroting afgegeven. Op [14 juli 2025](#) heb ik de [Begroting 2026](#) ongewijzigd vastgesteld en aan u toegezonden.

^b U ontving op die datum van ons twee brieven: 1. [Aanbieding Jaarrekening RAZ 2024 en](#) 2. [Ontwerpbegroting RAZ 2026 \(inclusief eerste begrotingswijziging 2025\)](#).

In het najaar van 2025 overwoog u om een heffing in te voeren voor het gebruik van het openbare water en een verplichting tot het voeren van een digitaal vignet. Vanwege de gelijkenissen met Amsterdam [informeerde](#) ik u op 1 oktober 2025 over onze eerdere bevindingen rondom het algoritme detectie illegale passagiersvaart uit ons onderzoek voor de gemeente Amsterdam naar [algoritmen](#).

Onderzoeksprogramma 2026

In mijn [brief](#) van 19 december 2024 heb ik aangegeven dat in 2025 waarschijnlijk een onderzoek zou starten binnen het thema wonen.^c In september 2025 heb ik gesproken met de raadsfracties (zie hieronder). Tien van de elf fracties met wie ik heb gesproken vinden een onderzoek naar wonen nog steeds relevant en hebben ons daarbij aandachtspunten meegegeven. Die zullen wij meenemen in onze verkenning. Vanwege de uitputting van ons budget in 2025 heb ik besloten om begin 2026 met een verkenning te starten naar het onderwerp wonen. Deze verkenning zal uitmonden in een onderzoeksopzet gevolgd door een rapport in 2026.

Begin juni heb ik de raadsfracties uitgenodigd voor een gesprek. Op 1 en 8 september 2025 heb ik met elf van de vijftien fracties gesproken, zij vertegenwoordigen 33 van de 39 raadsleden. Naast het thema wonen hebben de raadsfracties ook veel uiteenlopende nieuwe onderzoeksonderwerpen aangedragen, waaronder: parkeren, toerisme, Zaanse Schans, (juridische) kwaliteit van en interne beheersing door ambtelijke organisatie, wendbaarheid van de begroting, wat levert tegelwippen op, opvolgingsonderzoek naar openbaarmaking van informatie en naar de jeugdzorg, aanpak ondermijning, jeugdbeleid, bestrijding armoede en de effectiviteit sociale voorzieningen.

Op 18 maart 2026 vinden de raadsverkiezingen plaats. Ik heb besloten om de onderwerpkeuze voor een eventueel tweede onderzoek in 2026 uit te stellen totdat ik heb gesproken met de nieuwe raadsfracties.

Rapportage opvolging aanbevelingen

Sinds 1 januari 2023 is het college verplicht om de gemeenteraad te informeren over de opvolging van de aanbevelingen van de rekenkamer. Het college heeft de raad inmiddels tweemaal met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken. Voor de eerste keer in [december 2024](#) en voor de tweede keer in [december 2025](#).

Uit de raadsinformatiebrief (december 2025) blijkt dat geen actie van de Agendacommissie volgt op de raadsinformatiebrief. Wanneer de raad de brief of een onderwerp uit de brief wil bespreken dan wordt de raad geacht een raadsinstrument (bijvoorbeeld een rondvraag) in te zetten, aldus het college.

Eind oktober 2025 heeft de Rekenkamer Amsterdam een onderzoek gepubliceerd naar de opvolging van rekenkameraanbevelingen in Amsterdam. Daarbij maakten we ook een kort [filmpje](#) over hoe andere gemeenten en één provincie rapporteren over de opvolging van de rekenkameraanbevelingen. Net zoals Zaanstad geven zij informatie op het niveau van een aanbeveling. De voorbeelden maken ook duidelijk dat de informatiewaarde kan worden vergroot, door bijvoorbeeld een link op te nemen naar een plan van aanpak of een document waarin de nadere

^c Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad, *Stand van zaken onderzoeksprogramma 2024 en onderzoeksprogramma 2025*, 19 december 2024.

onderbouwing van het afronden van een aanbeveling is gemotiveerd, of door het vermelden van een planning.

We geven u in overweging om te beoordelen of de raadsinformatiebrief voldoet aan uw informatiewensen en de raadsinformatiebrief jaarlijks te agenderen voor inhoudelijke behandeling. De raadsinformatiebrief heeft immers betrekking op de uitvoering van de raadsbesluiten over rekenkamerrapporten.

Met deze brief heb ik u over een aantal zaken geïnformeerd. Indien u vragen of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met mij, via: a.daalder@rekenkamer-amsterdam.nl.

Met vriendelijke groet,

A.L. Daalder
directeur Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad